

22.-30.4.2024 Türgi

22.4.2024 Brüssel – Ankara – Göreme

Transapäev. Et Ankara lennuk mitu tundi hilines, siis linna peale rohkem ei saanudki kui linnaliinibussiga lennujaamast bussijaama. No väga muljet ei jätnud. Koledad karbid ja väga palju inimesi. Türklaste lipulembus muidugi ei saanud jääda märkamata. Mida tähtsam maja, seda suurem lipp fassaadil. Ka Atatürki pilte oli terve linn täis.

Bussisõit Türgis on aga pisut aegavõttev, sest peatusi tehakse nii vahepealsetes bussijaamades kui bensukates. Ja maha saab bussist küll suvalise posti juures keset kiirteed, aga mitte suurima teele jääva linna keskuses, sest bussijaam asub ju kuskil perifeerias. Õnneks Göreme on nii turistilinn, et siin on bussipeatus isegi kesklinnas ja sealt hotell kohe nurga taga..

23.4.2024 Kappadookia: Love valley, White valley, Uchisar, Pigeon valley

Õhupallisõit on Kappadookias ülipopp, aga arvan et mul on veel 3 hommikut aega, ja et kohale jõudsin hilja õhtu, nii otsustan esimese hommiku maha maga. See osutub aga suureks veaks. Üllatavalt mõeldakse välja mingi tuul, nii et minu ülejäänud hommikutel pallid ei lenda. Nii ei saagi ise sõitma, ega isegi maa pealt uhkeid pilte.. No jäi vähemasti ära otsustusvaev, kas 200-300€ hind seda lõbu väärt on. Hommikusöögil räägitakse, et 54 palli olla hommikul lennus olnud.

No aga matkamist see olematu tuul ei sega ja raha selle eest ka ei küsita. Põhiline probleem on, et iseseisva turisti elu on pisut keeruliseks tehtud. Kaarti kuskilt õieti ei leia ja matkaradade tähistus on selline juhuslik. Strava heatmapi, AllTrailsi ja Maps.me kaartide, mõningase eelneva Internetitarkusega ja kaasmatkajate info põhjal saan siiski oma matkad tehtud. Paar korda leian ennast küll tupikust ja tuleb tagurpidi tagasi minna. Teine tõsisem mure on radade kaldenurk, kohalikud on ilmselt ämblikmehed. Kohati lihtsalt libiseb jalg alt ära ja ma ei usu, et isegi kobedama mustriaga jalanõud suurt aitaksid. Tõsisemaid kukkumisi õnnestub õnneks vältida.

Kapadookia geoloogiline algus on vulkaanipurske tagajärjel tekkinud tufiväli, kuhu nüüdseks vee ja tuule erosiooni mõjul on tekkinud vägagi eriskummalised orud. Kohati on pehmemad kivimid peal ka tugevamaid, mistõttu on tekkinud koonuseid ja sambaid. Lisaks loodusjõududele on viimastel aastatuhandetel oma panuse andnud ka inimesed, sest pehmesse kivimisse on üsna lihtne olnud uuristada omaale maju. Maa-alune maja sobib siia ka selles mõttes väga hästi, et talvel on soojem ja suvel jahedam.

Täpselt teadmata kui kaugele puus-põlv-jalg välja veavad otsustan alustada Love Valleyst, mis Göremest paari kilomeetri kaugusel. Esmalt tuleb vastu jalgrattur, kes teel Hispaaniasse, aga alustanud Mongooliast. Siis esimene karmim laskumine ja olengi uhkes orus. Kõige uhkemate sammaste juures on rohkem turiste, aga üldiselt on matkajaid väga mõõdukalt. Enamik vist panustab ainult autoga ringi kimamisele ja vaatekohtadest alla orgu pildistamisele. Love Valley jätkub lõuna pool White Valley, oruseinad on tõesti valged. Mõned koopad oruservas jäid ka silma, kuigi jäi arusaamatuks, kuidas sinna ukseni jõuda...

Lõunaks jõuan Uchisari, mis tegelikult pigem väikelinna mõõtu, aga siit poolt tulles paistab mäenõlvale klammerdunud küla. Esimesena teele jäänud söögikohad on hirmus peened ja kallid, hakkab juba kahtlema, kas siit mõistlikku lõunat saangi. Aga tegelikult leian väga mõnusa koha, kus varjus vaadet imetleda ja head salatit ja värsket apelsinimahla nautida. Isegi WiFi on, vaata uudised üle ja helista koju.

Uchisari kindlus on Kappadookia kõrgeima mäetipu otsas, mis on auklik kui juust. Maa-alustes koobastes pole just palju vaadata, aga vaade on igas suunas küll väga uhke. Mäe taga olla veel olnud koobasmaju, aga ma sinna ei sattunudki.

Otsustasin hoopis Pigeon Valley kaudu tagasi Göremesse minna. Alla orgu läks mitu rada, aga mul õnnestus jälle valida selline karmim versioon, kus täispiduriga alla pidi minema. See org on eriti kuulus oma tuvimajade poolest. Vanasti peeti tuvisid, et eriti kallihinnalist tuvisitta saada. Uhke org.

Õhtul teen veel Göremes väikse ringi, et õhtusöögil käia. Tundub 100%-turistilinn: hotell, restoran, nännipood, turismifirma ja samad kohad uuesti. Turismifirmad müüvad kõik põhimõtteliselt samu tuure. Minu huvi on Ilhara org, aga kõikidel firmadel on seal „1km matk“ ja sama päevaga veel 10 muud sihtpunkti (= vaateplatfõormi). Ilhara kohta väidetakse, et sealne matkarada on remondis ja pikemat matka ei saa teha, viimasel päeval kohtan prantslast, kes rendiautoga seal käinud ja ei teadnud remondist midagi. Ju keskmine turist ei viitsi lihtsalt pikemalt kõndida. Ei ahvatlenud need tuurid mind, otsustan iseseisvalt kohalike bussidega kahes maa-alustes linnas ära käia.

24.4.2024 Kappadookia: Kaymakli, Derinkuyu, Ürgüp

Bussiinfo on küll pisut segane (Google Maps neist kohalikest bussidest ei tea midagi), aga otsustan hommikul teele asuda. Esmalt Nevsehir, siis teise bussiga Kaymaklisse. Ümberistumise kohta polnud ma suutnud välja selgitada. Parim info oli, et küsi bussijuhi käest. No põhimõtteliselt töötav soovitus. Mõlemad bussid käivad vist poole tunniste vahedega, nii et tegelikult väga lihtne. Bussipilet alla ühe euro. Pileti eest kusjuures on siin kombeks maksta alles väljudes.

Nevsehiri bussis oli muidki turiste, aga Kaymaklisse üllatavalt ei tulnud neist kedagi. Ju läksid otse Derinkuyusse. Enamik tuure käib ka ainult seal. Mul oli plaan sinna järgmisena minna. Turistipuudust aga polnud ka Kaymaklis. Kaymakli ja Derinkuyu on tegelikult tavalised tänapäevased väikelinnad. Turistid ilmselt naljalt marsruudilt parkla – nänniturg - maa-alune linn mujale ei satu.

Kaymakli maa-alune linn oli suurim 1000a tagasi, kui kristlased siin veel elasid. Parimatel aegadel elas siin 3 500 inimest ja korruseid oli 8. Praegu on avatud neli ülemist korrust. Maa all oli kogu elamine – köögid, magamistoad, laudad ja isegi kirik ja veinitööstus. Ventilatsioon oli korraldatud tuuletussahtidega, mille alumine ots toimis samas ka kaevuna. Kurjade vaenlaste (araablase) eest peitu pugemiseks oli välja mõeldud veel ümmargused uksekivid (nagu veskikivid), mis vajadusel sissekäigutunnelite sulgemiseks paigale lükati. Käigud olid pigem kitsad ja madalad, nii et ega vaenlasel siia sisse trügida just liiga lihtne polnud.

Ei saanudki ma täpselt aru, mis süsteem siin oli, aga giide jagus siin igale seltskonnale oma ja keeleoskus oli neil täiesti muljetavaldav: inglise, vene, jaapani, hispaania.. Mida soovite? Venelasi oli üldse igal pool palju ja nende vastuvõtmiseks oldi valmis. Algul ajas mind segadusse, miks jäätisemüüja minu inglise keele peale vastab vene keeles. Hiljem üks kohalik arvas, et ju selle pärast et mul pole lääne/lõuna-euroopalikku aktsenti, järelikult venelane. Kusjuures Kapadookias ei kohanud ühtegi eestlast, soomlast ega muud skandinaavlast, ka sakslasi oli üllatavalt vähe. Venelastele lisaks olid pigem itaallased, prantslased ja hispaanlased ning jaapanlased ja hiinlased.

Derinkuyu buss pidi siitsamast kõrvalt mööda sõitma, aga bussipeatus oli ainult Nevsehiri poole. Kohalikest küsides arvati, et oota siin, varsti tuleb. Võtsin siis jäätise ja jäin ootama. No mina oleks selle bussi maha maganud, aga üks kohalik siis hoogsalt viipas, et buss kinni peaks..

Ilm oli õige soojaks läinud. Kui Belgias oli tavapärasest selgelt jahedam, siis siin oli vastupidi. Üldiselt aprillis ei peaks veel 30C olema, aga no nüüd oli. Päris mõnus oli veelkord maa alla jahedusse minna. Aga üldiselt Derinkuyu suurt muljet ei jätnud. Käigud olid küll kohati avaramad, aga muidu vähemasti

avatud osa oli märksa väiksem ja igavam. Omal ajal olla nende kahe linna vahel ka maa-alune tunnel olnud.

Ja tagasi **Nevsehiri**, mis on siinsetest suurim linn ja siingi on oma vana maa-alune osa, aga piirdusin kesklinnaga ja ühe maitsva kiire kebabiga. Esimesest Ürgüpi bussist jäin küll uimamise pärast maha, aga 20 minuti pärast tuli juba järgmine.

Ürgup on mõnes mõttes Uchisari sarnane. Võrreldes Göremega ikka päris linn, aga samas ikka tugevalt turistidele suunatud. Targema plaanita võtsin siingi suuna linna kõrgeimale ja vanimale osale. Vine segas pisut vaadet, aga kaugele nägi siitki. Kohe vaateplatvormi kõrval oli väike kohvik, kus korra mahlale maha istusin.

Ja siis selgus, et tegelikult on siin ka 7-korruselise koobasmaja muuseum. Aega ju veel oli, nii et läksin vaatama. Kui hommikustes koobaslinnades oli ainult seinad ja tunnelid, siis see maja oli sisustatud ehk sellisena nagu ta 100 aastat tagasi oli. Ülemised korrused olid rohkem tänapäevaste majade moodi, allpool läks jahedamaks ja lihtsakoelisemaks. Korruste vahel oli kohati korralik trepp, aga ühe koha peal suisa redel. Vanasti olid käigud kogu linna all olnud, nii et naabri juurde võis ka maa alt minna..

Viimane buss tagasi Göremesse, veel boonusteadmisega, et homme hommikul saab sama bussiga ka Zelvesse. Õhtusel Göreme ringil leidsin uhke vaatekoha ja ilmselt linna kallima piirkonna, kust hommikuti on õhupallivaatemängule parim vaade. Hommikul vist vaatekohta minemise eestki küsitakse piletit. Õhtul oli selfitajaid oma jagu, aga piletimüüja oli juba koju läinud.

25.4.2024 Zelve, Pasabaglar, Cavushin, Rose valley, Red valley, Meskendir valley

Hommikul läksingi õhtul leitud bussi peale, mis läks põhimõtteliselt suvaliselt ristmikult ja suvalisel kellaajal. Keegi teine seda bussi ei oodanud, kui poleks eile siin maha tulnud, poleks naljalt uskunud, et õiges kohas olen. Aga buss tuli ja kõik toimis.

Zelve on vana koobasküla, kus veel paarkümmend aastat tagasi oli elatud, aga siis valitsus erosiooni tõttu ohtlikuks muutunud külast kõik uude Zelve külla ümber kolis. Nüüd on siin muuseum. Põhimõtteliselt sama funktsiooniga ruumid on ka siin kui maa-alustes linnades, vaid veski on siin lisaks.

Edasine logistika on lahtine, aga lahkete kohalike abil laheneb kõik. Kohe esimese autoga saan Zelvest Pasabaglari ja sealt sama moodi hiljem Cavushini. **Pasabaglar** on piletiga sambakeste ala, kus rahvast jagub. Kohati tundub see lõputu selfindus suisa naljakas. Paljude eesmärk tundub olevat teha endast võimalikult lahe pilt. Ringi vaatamiseks suurt aega ei jää.

Cavushin on väiksem ja rahulikum külake, kus hea lõunapaus teha. Elus esimest korda saan värsket granaatõuna mahla. Natuke hapu, aga ju väga tervislik. Edasi jalutan **Rose Valley**desse. Kuidagi on siin vist nimed otsa saanud, nii et on olemas Rose Valley I ja Rose Valley II. See esimene on päris äge ja seal on kaks kirikut, neisse sisse saamiseks oleks aga pidanud vist suht seinast üles ronima, nii et loobusin. Lõpuks näitas kaart, et minu plaanitud rajal on kommentaar „Requires ropes“, nii et pöördusin hoopis tagasi ja läksin uuele katsele sealt, kust enne olin muid liikumas näinud.

Uus rada viis mäele kahe Rose Valley vahel. Siingi oli oma kirik, kuhu oli (logu) trepp ehitatud, nii et siin sain kirikusse lõpuks ka sisse. Olid kõige uhkemad seinamaalid, mida mina siin nägin. (Kõige uhkemad kirikud on Göreme muuseumis, aga sinna ma ei jõudnudki.) Kiriku kõrval oli ka kohvik, kus nägin kõige paremat piirkonna kaarti.

Kaart ütles, et kui siit nüüd kohe Rose Valley II alla ronida, siis on kaks kirikut veel. Esimese osas andsin jälle alla, aga teise oli sillake ehitatud, nii et sinna sai sisse. See oli ruumi mõttes kõige uhkem sammastega saal.

Ja jälle üles, uhked vaated Rose Valleylle ülevalt ja siis **Red Valley** poole alla. Ülevalt õnneks ei näinudki, milliseks see laskumine kujunes. Siia oli isegi kohati kett pandud ja lõpuks redel, aga need vahepealse lõigud pidi kuidagi hakkama saama. No läks õnneks. Uhh.

Veel üks kirik ja veel segadust, kust kaudu edasi minna ja veel üks karm laskumine, aga siis olingi Red Valley põhjas. Siin oli mingi müstiline roheline oaas selles kiviõrbes, kohalikel olid siin suisa põllulapid ja puuviljaaiad. Viinamarjaistandusi oli mujal niiskemate kohtade peal, kusjuures ilma toetusteta viinamarjad, sellised madalad harulised puukesed.

Red Valley lõpeb **Meskendir** Valleys ja see tundus parim variant tagasi Göremesse saamiseks. Uhkeid vaateid oli siingi, lisaks mitu tunnelit. Lõpuks ronisin orust välja ja jõudsin asfaltteeni, mis nii Maps.me kui Google järgi oleks pidanud olema tee Ürgüpi Göremesse, nii et lootsin viimasteks kilomeetriteks jälle bussi peale saada. Kellaaeg oli nagu ka täiesti lootustandev.

Kummalisel kombel, aga ei tulnud ei bussi ega ka ühtegi autot. Natuke hiljem märkasid ka liiklusmärke, et 300m pärast on tupik. Tuli välja, et olin vana tee ääres ja uus tee läks üsna kaugelt eemalt. No mis seal ikka vana teed mööda jala ikka sai, kuigi täiesti Göreme muuseumi õue pealt, aga läbi õnneks ikka sai.

26.4.2024 Göreme – Avanos – Sultanhanı – Konya

Ilm oli endiselt palav ja eilsed 30 000+ sammu andsid tunda, nii et täna kuhugi matkama väga ei kutsunud, nii et otsustasin kohe hommikust Göremest lahkuda. Algul küll vales suunas **Avanos**esse, kus pidi vägev maa-alune keraamikamuuseum olema. No mõnused jahedad ruumid olid küll ja nii mõnigi uhke asi oli näha ka, aga tegelikult oli see siiski selgelt müügile suunatud asutus. Ilusat keraamikat oli müügil küll.

Avanose kesklinna otsustasin vahele jätta, sest muidu oleks pidanud Konya bussi vähe pikemalt ootama. Bussijaamas aga rääkisid ennast hoopis Sultanhanisse, mis täpselt tee peal, aga kus ametlikult peatust ei ole. Nii et lahtiseks jäi, kuidas ma sealt pärast edasi saan, aga no küll saab.

Sultanhanı on üks Türgi suuremaid säilinud karavanseraiid – vana aja külalistemaja. Siin said süüa-juua ja magada nii inimesed kui ka hobused. Seinal olnud kirja järgi võeti kõik külalised sõltumata usust vastu ja seejuures paariks päevaks tasuta. Mingi siiditeeharu läks siit mööda. Nüüdseks suhteliselt rahulik muuseum, aga kunagi ilmselt õige kärarikas ja saginat täis. Ja oli suhteliselt lihtne ette kujutada, kui mõnus raske reisupäeva lõpuks siia jõuda oli. Maastik siinkandis on tolmune lage tasandik, kus päike, tuul ja talvel külm ilmselt elu üsna ebamugavaks võivad teha. Tänapäeval olid need legendikud veel kohati prahipõldudeks muutunud...

Sultanhanı kohvikus kusjuures sain veel ülihead kitsepiimast vahvlijäätist. Hinnaks 60 senti. Üldse vähendas Kappadokia turistimullist väljumine hindasid märkimisväärselt.

Google teadis, kus on Sultanhanı bussijaam, aga seal vangutati Konya jutu peale ainult pead. Ühist keelt meil ju polnud (inglise keelt tavaline türklane naljalt ei räägi), aga käeviibe ja sõna mõõde selgitas asja niigi. Pidin sinna tagasi minema, kus enne bussi pealt maha tulim. Õnneks siin oli juba üks teine ootaja ning varsti tuli terve pere veel lisaks, nii et koht oli õige. Tolmutorm oli küll selline, et pidin koti jalgade kaitseks tuule suunas ette panema. Ja varsti buss tuligi.

Konya – Türgi üks konservatiivsemaid linnu, samas igati tänapäevane linn. Bussijaam jälle türgilikult kuskil äärelinnas, nii et esimene ülesanne oli trammipilet osta. Ja sellega jäin hätta, kaardimüügiputka oli kinni, kuigi oleks pidanud lahti olema. Ja automaadist sai ainult kaardi peale raha kanda. Õnneks üks eriti lahke kohalik poiss, kes inglise keelt oskas, aitas hädas turisti välja. Oli valmis veel täiesti omast taskust piletit kinni maksma. Üritasin talle küll sobivalt sularaha anda, aga pärast selgus, et internetiinfo oli vananenud, nii et andsin liiga vähe. Aga viisakalt ta seda muidugi ei maininud.

Tänavatel oli naiste riietus aga seinast seina:

- üleni mustas, silmapiludega peakattega, väga üksikud, äkki polnud kohalikud
- üleni mustas, rätikuga
- mingi õhuke mantlilaadne asi ja rätik - tume, aga mitte päris must
- värvilisemad laiad riided, rätikuga
- heledad laiad riided, rätikuga – siiani kõik riided sellised laiad
- läänelik riietus, aga siiski käed-jalad kaetud
- läänelik riietus, nabapluus või lühikesed varrukad – silmatorkavalt paljastav, paari päevaga muutus harjumatuks :)

No otsisin endagi kotist pika seeliku ja avara pikavarrukaga pluusi välja. Rätiku panin küll ainult mošees käimise ajaks.

Hotelli olin üsna kiiruga ja suvaliselt broneerinud. Asukoht oli kümnesse, keset turukvartalit, mis päeval oli saginat täis, aga ööseks täiesti vaikseks muutus. Uhke mošee ja hea söögikoht kohe akna all. Miinusena oli aga nii tuba kui koridorid sellise suitsuhaisuga, et ohh-ohh.

Lõuna oli mul suhteliselt vahele jäänud, nii et esmalt suundusin söögikoha otsingutele ja kohe esimene (Miss Iskender) paistis sobiv olevat, kohalikke lauad pea-aegu täis, hinnad normaalsed. Olin vaevu jõudnud oma tellimuse teha, kui kohale ilmus teine turist (siiani polnud Konyas ühtegi turisti näinud), kellele oma lauda ei jagunud, no kutsusin ta siis lahkelt oma lauda. Tuli välja, et ta oli just kohanud veel ühte eriti jutukat kohalikku, kes paistis olevat professionaalne „turisti sõber“, aga ka kohalik vaibamüüja ja sotsiaaltöötaja, kellel ka doktorikraad ja kunagi suisa Türgi peaministri nõunik olnud. Soomeski olla teadustööl käinud. Ei saanudki lõpuni aru, kas talle lihtsalt meeldis turistidega hängida või oli tal mingi kommertsplaan peale vaibamüügi ka.

Peale söögikoha kiitmise jõudis ta varsti selleni, et kohe varsti algab tasuta dervişi show ja et sinna tuleks nüüd ikka kindlasti kohale kiirustada. Mul oli eelinfo, et sellised showd on laupäeviti ehk alles homme. Sakslane oli kohe valmis minema, nii et otsustasin siis kaasa minna. Mingi marsalaadse bussiga sõitsime paar peatust. Türklane ise jälle maksis meie piletid, sest kõik juhtus nii kiiresti, et ma ei jõudnud arugi saada.

Ja tõsijutt tänagi oli dervişi show ja ilmselt kõik teised turistid teadsid, sest kohal oli täismaja. Me saime pea-aegu et viimased piletid. Need kes ilma piletita jäid, võisid vist küll ülevat rõdult ikka vaatama jääda. Muidu oli siin ka mingi käsitöökeskus, kus võis näha kuidas erinevad meistrid oma kunsti teevad. Sakslane otsustas näiteks omale vilditud mütsi osta.

Ja siis algaski show. Esmalt kõned ja muusika, siis hakkasid tantsijad keerutamisele peale. Kõik väga süstemaatiline ja väljapeetud. Tantsijad olid kõik mehed, aga noortest poistest vanameesteni välja. Valgete mantelkleitide ja mustade sussidega. Kõik väga väärivad ja keskendunud. Kokkuvõttes uhke värk ja ikka väga teistmoodi.

Peale show-d kutsus „turisti sõber“ veel enda juurde koju teed jooma, sakslane oli vist minemaski, aga ma arvasin, et pikk päev, aeg magama kerida. Jalutasin hoopis ühe taani paariga tagasi kesklinna.

Sain nende käest teada, et kaetud peaga võivad naised ka mošeedesse minna. Taanlase hinnangul küll kohalike jaoks nähtamatutena.

27.4.2024 Konya

Hommikusöögiks läksin eilsesse kohta tagasi ja tellisin eilse soovitusel põhjal läätse suppi, mis pidi siin traditsiooniline hommikusöök olema ja just siin veel eriti maitsev. Oli ka.

Tiir turule, mis oli ikka suur piirkond kesklinnas. Omad tänavad erinevatele kaupadele: riided, jalanõud, mööbel, aiatööriistad, kangad, „arstirohud“, kellad ja ehted. Mu eelarvamus oli, et türklased on väga pealetükkivad müüjamehed, aga üllatavalt rahulikult sai seal ringi kaeda, keegi oma kaupa aktiivselt kaela ei määrinud, ega teinud muidu kõva häält. Kui ise midagi osta tahtsin, siis osa müüjaid oskas numbraid inglise keeles, osa ei, aga teadsid kohe telefoni pealt summat näidata. Lõbusa detailina liikus turul kogu aeg poisse teekandikutega, ju suuremate ostude juurde käib endiselt tee ääres hinna kauplemine. Üldiselt aga jäi pigem mulje, et suuremat kauplemist ei käi ja müüja pakutud hind on „võta või jätta“.

Söögi osakond turul oli kuidagi kasin, ei tea kas toidule oli veel kuskil mingi oma turg. Üritasin tavalist toidupoodi leida ja hakkasin suvalises suunas turult eemale minema ja kohe varsti tuli järgmine „turisti sõber“, kes sõbralikult heas inglise keeles imestas kuhu ma minemas olen, et sinna poole ei jää midagi huvitavat. Kui toidupoodi küsisin, siis viipas teises suunas, kust leidsin siiski vaid järjekordse magusapoe. No vett sain, aga jäigi segaseks kust kohalikud värske kraami ostavad.

Lõunaks ostsin turult kaks ülimalt svat ja ülilodavat kebabit, kohalikke oli maja täis ja teist turisti siin naljalt ei näinud. Joogiks midagi keefirilaadset, mida ka kohalikult paistsid võtvat.

Turult ostetud rätikuga vaatasin esmalt aknaaluse mošee üle. Oli ikka kohalikke naisi siin ka, kuigi palvetamiseks oli naistele ka oma seinaga eraldatud osa. Iga mošee ees on kusjuures kraanid, et jalad enne pühakohta astumist puhtaks pesta. Jalapesijad olid küll eranditult mehed.

Ja siis läksin Rumi muuseumi ja mausoleumi, mis kohalikele väga püha koht on ja iga türklane tahab elus korragi seal käia. Rumi oli 13-sajandi poeet, kes pärsiakeelsetes maades siiani väga tuntud. Esmalt vaatasin üle muuseumi osa, kus tutvustati sufi kultuuri. Ilukirjas kullaga kaunistatud raamatud on selgelt väga tähtsad olnud. Mausoleumis on ka muid kirste, aga Rumi oma on kõige suurem ja kuldsem. Rahvast on murdu. Osa mammisid nutavad õnnest, et nii pühas kohas on...

Edasi läksin Aladdini parki, kus kohalikud pealelõunast pikniku pidasid ja niisama aega viitsid. Pargist teise poole jäi peakaubandustänav. Siin olid tavalised poed järjest ja rahvalgi läänelikumad riided seljas. Nagu oleks teise linna sattunud. Aga kuidagi igavam linn, nii et läksin edasi Karatay Madrasasse, mis on vana Seljuki kool. Stiililt ja kujult üsna mošeede moodi, siinsed kuplid olid seestpoolt kaetud kauni rohelise keraamikaga.

Päev pikk, nii et mõtlesin veel lõpuks hamami minna, aga seekord vedas Google alt, kui mina kohale jõudsin, siis hakati just uksi kinni panema. Kahju. Oleks ilmselt „päris“ hamam olnud, mitte turistikas.

Et paremat plaani õhtuks ei olnud, siis otsustasin uuesti dervišide show-le minna. Tänane oli igat pidi suurem: kaugemal, suurem saal, rohkem tantsijaid ja rohkem pealtvaatajaid. Aga muidu täpselt sama kui eilne, seekord sättisin ennast ainult esiritta, et pildistamiseks parem koht saada..

Üheksa paiku olin tagasi kesklinnas ja lootsin veel õhtust sööma minna, aga kõikjal oli totaalne vaikus, ühest kondiitripoest sain veel just enne sulgemist ühe suure uhke tüki torti. No õnneks oli lõuna mehine olnud, nii et polnud hullu.

28.4.2024 Konya – Antalya

Täna oli ees pikk bussisõit Antalyasse. Maastik oli üsna ilus, mingi suur järv ja isegi lumised mäed olid vahepeal näha.

Antalya on Türgi suuruselt viies linn, nii et eks siin ole päris linna ka, aga vanalinn ja selle lähiümbrus on turiste täis. Restoranis oldi suisa üllatunud, kui ütlesin, et tahan Türgi liirides maksta. Olin algul liiga palju (~150€) sularaha välja võtnud, nii et nüüd tegelesin aktiivselt sellest lahti saamisega.

Ilus päikeseloojang, aga mõte peatsest kojuminekust tundus juba üsna ahvatlev.

29.4.2024 Köprülü kanjon, Perge

Täna olin juba kodus broneerinud **raftingu**. Eile üsna hilja õhtul tuli lõpuks info, millal ja kust bussi peale võetakse. Õnneks läksin natuke varem, sest buss tuli 10 min varem ja vaevalt et see seal tänaval kauemaks ootama oleks jäänud.

Edasi sõitsime piki mere äärt veel mitme hotelli juurest läbi, et ülejäänuid peale võtta. Kohati olid ikka täiesti müstiliselt hotellikompleksid siin. Väidetavalt osa turiste oma hotellist naljalt ei lahku, et käivad Türgis ilma Türgit nägemata. Meiegi grupis oli kaks flaami noormest, kes ausalt tunnistasid, et nad tulid siia pidutsema ja tänane oli nende ainuke asjalik programm nädala jooksul..

Raftingu baasi jõudes selgus, et olin mitte ainult raftingu broneerinud, vaid ka kanjoneeringu. No mis seal ikka, eks tuleb hakkama saada. Briifingus ähvardati 6-kraadise veega, kus ujuda tuleb, nii et flaamlastega otsustasime kalipsod rentida. Meie grupis oli veel vene poiss oma emaga. Ei tea, kas nad ei saanud aru või ei uskunud, igal juhul tulid ilma kalipsodeta ja telefon tavalises kilekotis. Ema vist ei osanud õieti ujudagi. Aga ühe grupijuhil järjekindlal toel, tuli temagi raja läbi.

Rada oli tegelikult väga äge. Algul oli väiksem harujõgi, kus vett vähem ja soojem. Ronimised olid tehtavad ja vaated väga uhked. Kõige lõpuks ootas pikem ujumine vähe suuremas jões. No vesi oli jahe, aga 6C kindlasti mitte. Giidi viimane õpetus oli: „Keep breathing.“ Kalipsoga oli minu jaoks see vesi üsna ok ja kiires voolus kandis vesi ise edasi, nii et rohkem tuli suunda hoida, kui edasi ujuda. Kokkuvõttes olin väga rahul, et sellise broneerimise „vea“ tegin.

Järgnes rafting. Selline parajalt ärevaks tegev ja palava ilmaga väga mõnus. Paar korda saime kärestikes ka korraliku pahmaka vett näkku.

Tagasiteel mõtlesin järjekordse imelise bussilogistika välja, et vältida tunnikest lux-hotellide vahel. Läksin hoopis esimesena Seriki linnakeses maha ja otsisin Antalyasse mineva liinibussi välja. Eesmärk aga ei olnudki veel Antalyasse minna, vaid veel enne Perge üle vaadata. Bussi graafikutest polnud aimugi, aga ootavate inimeste hulga järgi otsustades, polnud vaja pikalt oodata. Nii oligi.

Perge on antiik-Kreeka linn, millest üht-teist veel alles on. Enamik linna pole kusjuures veel välja kaevatudki. Peatänav oli üllatavalt pikk, uhke kanaliga keskel. Sellega ristus veel teine pikk tänav. Sambad, väravad, saunad, kirikud jms. Staadion veel märkimisväärselt heas korras. Kõige lõpuks läksin amfiteatrisse, mis oli suisa hämmastavalt hästi alles. Uhke koht. Ja kummaline-kummaline olin seal täiesti üksi. Ka muidu polnud siin nii hilisel kella-ajal just liiga palju rahvast, kuigi päevase kuumusega siin just mõnus olla ei saa.

30.4.2024 Antalya – Helsingi

Hommikul tegin veel tiiru **Antalya vanalinnas**, aga juba 9 paiku kippus liiga palavaks minema. Vanalinn on ju tegelikult ilus, üsna järsul nõlval väikese lahe ääres.

Enne ärasõitu läksin veel läbi Antalya etnograafia muuseumist. Puutööd, käsitööd, kalligraafilised raamatud. Ja araabia tähtedega maakaart, sellist imet polnud enne näinudki!

Ja oligi pidu läbi, järgi jäi veel logistika koju. Kusjuures toidupoe puuvilja osakond oli nii nigel, et lennuki peale ostsin kaasa tomateid. Olid head küll.